

НАУКОВА ПЛАТФОРМА 6
АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

Гринькевич О.С.,

д.е.н., доцент

професор кафедри статистики

Львівський національний університет імені Івана Франка

(м. Львів)

Квак С.А.,

асистент кафедри статистики

Львівський національний університет імені Івана Франка

(м. Львів)

МОНІТОРИНГ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ
АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Представники академічного і бізнес-середовища називають інноваційну активність серед визначальних чинників економічного зростання і національної безпеки. Особлива роль у цих процесах належить промисловим підприємствам, які забезпечують технологічну основу економічного розвитку і національної безпеки.

У системі управління інноваційною діяльністю промислових підприємств в Україні використовують широкий спектр статистичних та адміністративних даних. Проте існуюча статистика, а також адміністративні дані не мають відповідної методики аналізу для цілей стратегічного управління. У зв'язку з цим у даному дослідженні пропонуємо концептуальну схему проведення Моніторингу інноваційної діяльності промислових підприємств (далі – Моніторингу) з метою обґрунтування стратегій їх розвитку та відповідних інструментів економічного стимулювання.

Методику Моніторингу інноваційної діяльності промислових підприємств пропонуємо розробляти з урахуванням таких положень:

1. Моніторинг базується на концептуальній моделі інституційного аналізу інноваційної сфери. Така модель розглядає інноваційну діяльність як динамічну і відкриту систему взаємозв'язків підприємств, суспільства та органів влади з метою забезпечення економічного, соціального чи іншого суспільного ефекту від інновацій.

2. Цілі і завдання Моніторингу узгоджені з програмними і нормативно-правовими документами з питань розвитку інноваційної сфери в Україні. Такими документами є: Закони України “Про інноваційну діяльність” [1],

“Про наукову і науково-технічну діяльність” [2], Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності до 2030 року [3], Проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року” [4].

3. Система показників, а також інших складових Моніторингу має бути сформована з урахуванням міжнародних та європейських підходів до оцінки й аналізу інноваційної діяльності, зокрема Європейського Інноваційне Табло (European Innovation Scoreboard) [6].

4. Моніторинг передбачає формування інтегрованої бази даних на підставі статистичних, адміністративних та інших типів даних і може бути реалізований на інституційному (промислові види діяльності), регіональному і національному рівнях.

5. Перевага у формуванні бази даних Моніторингу має надаватися показникам, які мають документальне підтвердження, а також отримані на основі відкритих джерел інформації.

Мета Моніторингу – обґрунтування стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку підприємств промислових видів економічної діяльності. Зазначені підприємства є об’єктом Моніторингу, а його основними завданнями мають бути, на нашу думку, такі:

1) оцінити сукупний потенціал підприємств промислових видів діяльності з точки зору їх спроможності здійснювати інноваційну діяльність;

2) визначити рівень реалізації потенціалу промислових підприємств в інноваційній сфері;

3) обґрунтувати стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємств промислових видів діяльності з урахуванням їх потенціалу та рівня його реалізації в інноваційній сфері.

Головними інституційними учасниками Моніторингу можуть виступати: 1) промислові підприємства України як суб’єкти інноваційної діяльності; 2) Державна служба статистики України, яка здійснює статистичні обстеження з питань інновацій; 3) Міністерство освіти і науки України – курує наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність, трансфер технологій; Український інститут інтелектуальної власності–здійснює експертизу заявок та облік об’єктів інтелектуальної власності.

Система показників Моніторингу передбачає дві складові для оцінки та аналізу: 1) сукупний потенціал інноваційного розвитку підприємств промислових видів діяльності; 2) рівень реалізації потенціалу в інноваційній сфері. Перелік показників Моніторингу пропонуємо визначати за такою логіко-структурною схемою (рис. 1).

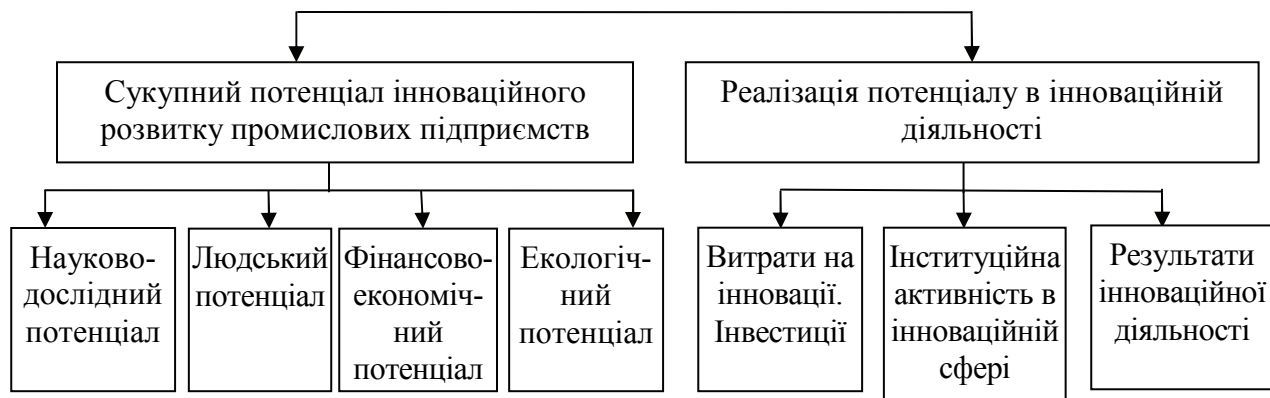

Рис. 1. Логіко-структурна схема системи показників моніторингу інноваційної діяльності промислових підприємств

Джерело: авторська розробка

Кожну зі складових Моніторингу (підсистема 1 – сукупний потенціал розвитку, підсистема 2 – реалізація потенціалу в інноваційній сфері) пропонуємо оцінювати за допомогою інтегрального індексу. Для оцінювання величини кожного з інтегральних індексів може бути використана вербально-числова шкала Харрінгтона [5], де інтервал 1,0-0,63 характеризує високий і дуже високий рівень значень показника, 0,63-0,37 – середній/задовільний, 0,37-0,0 – низький і дуже низький.

За результатами Моніторингу пропонуємо здійснювати вибір стратегії інноваційного розвитку підприємств промислових видів діяльності за схемою, наведеною на рис. 2.

Рівень реалізації потенціалу в інноваційній сфері	<i>Високий</i> (0,63-1,0)	Стратегія ключових технологій	Стратегія нових видів діяльності	Стратегія інноваційного лідера
	<i>Задовільний</i> (0,37-0,63)	Стратегія співпраці	Стратегія диференціації	Пасивна наступальна стратегія
	<i>Низький</i> (0,37-0,0)	Стратегія інноваційних змін	Стратегія низькотехнологічних базових видів діяльності	Імітаційна стратегія
		<i>Високий</i> (0,63-1,0)	<i>Задовільний</i> (0,37-0,63)	<i>Низький</i> (0,37-0,0)
Рівень сукупного потенціалу промислових підприємств				

Рис. 3. Вибір стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств з урахуванням їх потенціалу та реалізації в інноваційній сфері

Джерело: авторська розробка

Організацію Моніторингу пропонуємо реалізовувати відповідно до такого алгоритму дій.

1. Погодження переліку показників Моніторингу з його інституційними учасниками.
2. Розробка організаційної схеми збору первинних даних Моніторингу.
3. Збір даних для визначення показників і верифікація первинних даних.
4. Публікація результатів Моніторингу, їх використання для прийняття рішень у формуванні і реалізації державної політики з питань інноваційного розвитку промисловості.

Періодичність проведення Моніторингу – один раз на два роки. Термін подання даних від адміністративних одиниць – учасників Моніторингу його Виконавцю визначається з урахуванням часу проведення програм державних статистичних та інших обстежень з питань інновацій.

Практична реалізація запропонованих методичних засад Моніторингу забезпечить, на нашу думку, не лише комплексно оцінити потенціал реального сектору економіки в інноваційній сфері, але й обґрунтувати стратегію інноваційного розвитку промислових видів діяльності в Україні з урахуванням їх особливостей та потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002. № 40-IV зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 18.02.2020).
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13.12.1991 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 18.02.2020).
3. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> (дата звернення: 06.02.2020).
4. Про схвалення Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року: проект розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.04 2018. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 10.02.2020).
5. Harrington J. The desirability function. *Industrial Quality Control*. 1965. №21(10). С. 494 – 498.
6. European Innovation Scoreboard 2019. European Commission: URL: https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_it (дата звернення: 07.02.2020).